

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР  
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 26 квітня 2024 року*

Одеса  
«Фенікс»  
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24      **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.  
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

*Матеріали видано в авторській редакції*

# Зміст

|                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»<br>АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА..... | 22 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

## СЕКЦІЯ 1. ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

|                                                                                                                                                            |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Ківалов Сергій Васильович</i><br>СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ.....                                         | 24 |
| <i>Тодошак Олег Володимирович</i><br>ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА ЯКІСТЬ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НУ «ОЮА»).....                                            | 26 |
| <i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i><br>ОКОЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМ<br>ЗАКОНОДАВСТВОМ.....            | 29 |
| <i>Білоус-Осін Тетяна Ігорівна</i><br>ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....                                                                       | 32 |
| <i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i><br>ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК<br>В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ .....                     | 34 |
| <i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i><br>ЩОДО ПИТАННЯ ЕТИЧНИХ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО<br>РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ ..... | 36 |
| <i>Закаленко Олена Василівна</i><br>ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЕФЕКТИВНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ<br>СУДОЧИНСТВІ .....                            | 38 |
| <i>Козачук Діана Анатоліївна</i><br>МОРАЛЬНІ ЗАОХОЧЕННЯ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....                                                 | 41 |
| <i>Маслова Яна Іванівна</i><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНЦІЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ<br>КОРУПЦІЇ .....                       | 44 |
| <i>Негара Родіон Віталійович</i><br>ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ .....                                  | 46 |
| <i>Неугодніков Андрій Олександрович</i><br>ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ .....                               | 48 |
| <i>Осадчий Анатолій Юрійович</i><br>ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ НОРМ, ЯКІ ВСТАНОВЛЮЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ,<br>В СИСТЕМІ ПРАВА .....                 | 50 |
| <i>Панфілов Олег Євгенович</i><br>ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.....                                                                           | 52 |
| <i>Сандул Яна Миколаївна</i><br>НАЧАСНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....                                                           | 55 |
| <i>Сідор Михайло Іванович</i><br>БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ .....                                                                                  | 56 |
| <i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i><br>ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....                                          | 59 |
| <i>Стрельников Андрій Вікторович</i><br>ПРОБЛЕМИ ВІДНЕСЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ДО СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ .....                            | 61 |
| <i>Фролова Євгенія Ігорівна</i><br>ЩОДО СУТНОСТІ ЗАХОДІВ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....                                       | 63 |
| <i>Манчул Марія-Діана Дмитрівна</i><br>НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ...                            | 66 |
| <i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i><br>ДО ПИТАННЯ СУТНІСНО-ПОНЯТІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....                                              | 68 |
| НЕОДНОРІДНІСТЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ ОЦІНЮВАЧІВ ТА ЕКСПЕРТІВ .....                                                                                  | 70 |
| <i>Новак Анастасія Олександрівна</i><br>ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ .....                                                    | 73 |
| <i>Піть Ігор Юрійович</i><br>ПРОБЛЕМА ОКРЕСЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ....                                          | 75 |
| <i>Пономаренко Віталій Віталійович</i><br>НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК РОЗПОРЯДНИК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ .....                                                | 78 |

**Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна**  
Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,  
кандидат юридичних наук, доцент

## **ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ**

На сучасному етапі адміністративне право відображає механізм впливу суб'єктів публічної адміністрації на суспільні відносини різного типу в державі. Не виключенням є притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних проступків та накладення адміністративних стягнень. Важливість цього напрямку публічного врядування опосередковано як потребами правозастосування (має на меті дотримання належного стану законності в державі), так і станом нормотворення (відбувається постійне оновлення законодавства про притягнення до адміністративної відповідальності). Аргументом на користь дослідження адміністративних стягнень як адміністративних правових заходів слугуватиме потреба удосконалення адміністративного деліктного законодавства до стандартів Європейського Союзу як умова євроінтеграції Української держави.

Адміністративне стягнення є засобом, що використовується уповноваженими суб'єктами до осіб, яких визнано в офіційному порядку такими, що вчинили адміністративний проступок. Нормативне визначення поняття «адміністративного стягнення» міститься в ст. 23 чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення [1]. Тобто, формальне визначення поняття адміністративного стягнення зведено до ознак: 1) взаємозв'язку з юридичною відповідальністю; 2) призначення адміністративного стягнення. Зауважимо, що це ключові ознаки адміністративних стягнень. Проте, для розуміння генези обраного правового явища потрібно виокремити усі ознаки, що формують уявлення про адміністративне стягнення.

Первинно, розглянемо видову приналежність адміністративних стягнень. Традиційно у праві виокремлюються такі підходи щодо тлумачення адміністративних стягнень як заходу: а) адміністративного примусу; б) адміністративної відповідальності.

Той факт, що адміністративне стягнення є заходом адміністративного примусу означатиме наступне. Адміністративному примусу притаманно рис державного примусу, тобто він є проявом того як держава за допомогою наявних механізмів обмежує індивідуалізовану поведінку. Державний примус є політико-правовим явищем, що: 1) відповідає потребам держави та суспільства; 2) має виключно правомірний характер та застосовується виключно на підставі положень законодавства; 3) має на меті забезпечення суспільного блага, тому може не співпадати з інтересами окремих громадян. Як слушно відмічено М. Р. Аракелян, державний примус є методом державного впливу, якого спрямовано на реалізацію державної волі зі спонукання осіб до правомірної поведінки в імперативному порядку [2, с. 393].

Виокремлюють такі види державного примусу за: 1) галузевою приналежністю використовуваних норм: а) кримінально-правовий; б) цивільно-правовий; в) дисциплінарно-правовий; г) адміністративно-правовий; 2) порядком застосування примусових заходів: а) судовий; б) позасудовий; 3) формою здійснення, залежною від ступеня правових аномалій: а) через інститут юридичної відповідальності (пов'язаний із вчиненням правопорушення): заходи юридичної відповідальності; заходи юридичного захисту (процесуальне забезпечення); б) поза інститутом юридичної відповідальності (не пов'язаний із вчиненням правопорушення; є безвинним, але об'єктивно протиправним діянням): заходи попередження, припинення, відновлення.

На думку вчених, які досліджували сутність адміністративного примусу та порядок його застосування, «адміністративний примус – це застосування відповідними суб'єктами до осіб, які не перебувають в їх підпорядкуванні, незалежно від волі і бажання останніх передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу морального, майнового, особистісного

та іншого характеру з метою охорони суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, шляхом попередження і припинення правопорушень, покарання за їх вчинення [3, с. 35].

Отже, адміністративний примус – це основоположний принцип, який лежить в основі реалізації суб'єктами публічної адміністрації наданих їм повноважень для забезпечення публічного інтересу, що має зовнішнє вираження у сукупності нормативно закріплених заходів. Ознаками адміністративного примусу є: 1) здійснення від імені держави лише уповноваженими компетентними органами і посадовими особами; 2) має юридичний легалізований характер, так як ґрунтується виключно на нормах адміністративного права і застосовується на законних підставах; 3) є індивідуалізованим (персоніфікованим); 4) являє собою зовнішній, односторонній вияв впливу адміністративного права на суспільні відносини; 5) реалізується в особливій формі зовнішнього вираження, яку встановлено юридичними нормами.

Слід акцентувати увагу на тому, що фактичними підставами адміністративного примусу виступатимуть юридично значущі факти соціальних відхилень, що вимагають запобігання, ліквідації або усунення їх, як небажаних явищ для особи, суспільства і держави. Проте, виключно фактичної підстави для застосування адміністративного примусу недостатньо. Для того, щоб суб'єкти публічної адміністрації мали можливість застосувати надані їм повноваженнями, означене має бути нормативно передбачено.

Функціонально адміністративний примус є багатоеlementним явищем, що має певну структуру, до якої віднесемо: 1) суб'єктів адміністративного примусу (суб'єкти публічної адміністрації); 2) об'єктів адміністративного примусу (фізичні і юридичні особи, на яких поширюється дія адміністративно-правових положень); 3) механізм застосування адміністративного примусу (правові форми і заходи впливу суб'єктів публічної адміністрації на об'єкт адміністративного примусу). Тобто, заходи адміністративного примусу змістовно відображають вплив суб'єктів адміністративного примусу на об'єкт адміністративного примусу. Їх може бути по-різному визначено та класифіковано. Взявши за основу, цільове призначення і юридичну природу практики застосування заходів адміністративного примусу, їх можна класифікувати на: а) адміністративно-попереджувальні заходи (наприклад, перевірка документів, огляд, внесення подання про усунення причин правопорушень тощо); б) заходи адміністративного припинення (наприклад, адміністративне затримання, вилучення речей та документів, примусове лікування, відсторонення від керування тощо); в) адміністративні стягнення (наприклад, попередження, штраф, позбавлення спеціального права, адміністративний арешт тощо) [4].

Запропоноване видове віднесення адміністративних стягнень до заходів адміністративного примусу означає, що їм будуть притаманними такі характеристики: 1) фактично їх застосування пов'язано з протиправними діями; 2) можуть застосовуватись виключно уповноваженим суб'єктом публічної адміністрації у межах та у спосіб, якого визначено законом; 3) застосовуватимуться від імені держави до особи, яка у визначеному законом порядку визнана винною у вчиненні адміністративного проступку; 4) можуть застосовуватись виключно з врахуванням ідеї персоніфікації. Щодо тлумачення адміністративного стягнення як заходу адміністративної відповідальності, то воно обґрунтоване узгодженістю з положеннями КУпАП, де адміністративні стягнення прямо іменовано «мірою відповідальності» [6].

Трактування адміністративного стягнення як заходу адміністративної відповідальності, висуває на перший план такі його ознаки: 1) може застосовуватись виключно за вчинення адміністративних проступків, яких передбачено КУпАП; 2) може бути результатом адміністративного або судового провадження, в межах якого вирішено справу про притягнення до адміністративної відповідальності; 3) формально відображається у рішенні персоніфікованого характеру тощо.

Приходимо до висновку, що доцільним є визнання в якості первинного критерію для подальшої детермінації – тлумачення адміністративних стягнень як різновиду адміністративних

правових заходів. Це пов'язано з формуванням та виокремленням такого соціально-правового явища як адміністративні правові заходи, що відображають те, за допомогою чого суб'єкти публічної адміністрації впорядковують суспільні відносини з врахуванням поставленої мети та очікуваних результатів. Так, адміністративні стягнення застосовуються суб'єктами публічної адміністрації для зовнішнього відображення негативного ставлення до вчинюваного адміністративного проступку, що опосередковує потребу в його припиненні, відверненні, припиненні негативних наслідків, а також відвернення можливості вчинення в майбутньому. Нормативно встановлена можливість відкритого переліку адміністративних стягнень, з одного боку, та виклики сьогодення (типу, цифровізації, глобалізації чи дії правового режиму воєнного стану) – дозволяють сформулювати подальші вектори правової природи адміністративних стягнень.

### **Список використаних джерел**

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/card6#Public> (дата звернення: 04.02.2024).
2. Аракелян Р. М. Поняття державного примусу в теорії права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 391–393.
3. Агакарян Р. С. Методи адміністративної діяльності органів виконавчої влади на транспорті. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2021. № 8. С. 200–207. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/44> (дата звернення: 04.02.2024).
4. Ткаля О. В. Класифікація заходів адміністративного примусу. *Новітні кримінально-правові дослідження – 2015* : зб. наук. пр. / відп. ред. О. В. Козаченко ; МОН України, НУ ОЮА. – Миколаїв, 2015. – С. 264–267.

**Ключові слова:** адміністративне стягнення, адміністративний примус, адміністративний правовий захід, адміністративна відповідальність.

**Keywords:** administrative penalty, administrative coercion, administrative legal measure, administrative responsibility.

### **Голоядова Тетяна Олексіївна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,  
кандидат юридичних наук, доцент*

## **ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ**

Податкові правовідносини займають чільне місце в системі суспільних відносин, а Державна податкова служба України є основним органом фінансового контролю у сфері формування публічних фондів грошових коштів, що забезпечують функціонування держави. Для адаптації законодавства у період дії правового режиму воєнного стану було внесено низку змін у податкове законодавство України. Актуальним є проаналізувати їх наслідки на оскарження результатів податкових перевірок як форми податкового контролю під час дії воєнного стану.

Однією з найбільш ефективних форм здійснення податкового контролю Державною податковою службою України є перевірки. Податкові перевірки передбачають формування висновку щодо достовірності фінансової звітності.

Податковий кодекс України визначає податкову перевірку як спосіб податкового контролю, але не містить нормативного закріплення її як попереджувального примусового заходу.